

El poder dels joves iranians

Els joves iranians busquen en les drogues i les festes l'evasió davant les restriccions de la vida quotidiana. Després de la victòria dels conservadors al Parlament, els joves s'han allunyat de la política. Els fonamentalistes religiosos volen retornar al model d'estat islàmic.

Assal sembla estar embriagada als braços del seu xicot, Mehdi. S'acaben de besar. Assal inhala el fum calent d'una droga de disseny, l'ice, que et fa sentir "col·locat i lleuger". És dijous a la nit, el dia de marxa a Teheran.

Però les ferides de l'esquena d'Assal encara no han cicatritzat. Fa unes quantes setmanes, aquesta jove de dinou anys va rebre 74 fuetades al soterrani d'un tribunal per a la moral de Teheran, al carrer de Bucarest. Quan ja no podia aguantar el dolor, va demanar clemència. El jutge, però, va ordenar als seus ajudants que la lliguessin més fort a la reixa, i a la dona que li clavava les fuetades, que executés la pena sense interrupcions.

Vigilants religiosos voluntaris del règim, milícies de *bassij* barbuts, van irrompre en una de les festes prohibides de Teheran. Van tirar la porta a terra i van arrossegar els assistents a la festa, entre altres Assal, fins a la comissaria més propera. El delictes: "relacions immorals", contactes amb joves de l'altre sexe que no pertanyien a la seva família.

Quan Assal va abandonar el tribunal, la pell dels omòplats li queia fins a les cames, la sang se li filtrava pels texans ajustats i la samarreta negra. "Perdut, corromput", així defineix el destí d'Assal el polític ultraconservador Hamid

Resa Terakki. El líder del partit radical islàmic Jamiyate Motalefeye Eslami és al seu despatx del centre de Teheran i esbossa el progrés pel "camí de la revolució" en una pissarra magnètica. Assenyala amb un punter el final del camí, on es troben "els valors autèntics i sagrats, el benestar i les normes islàmiques".

Des de fa gairebé trenta anys, Terakki, de quaranta-nou anys, lluita incansablement per la revolució. L'havien empresonat i torturat sota el mandat del xa Muhàmmad Resa. Això encara el va acostar més a la fe, explica. Des de la contundent victòria dels conservadors en les eleccions legislatives i del canvi de poder al Mailis, el Parlament iranià, al maig, es pot sentir la presència d'un corrent com el de Terakki. Els reformistes estan desmoralitzats, el seu cap visible, el cap d'estat Muhàmmad Khatami, no ha fet realitat les esperances que s'hi havien dipositat.

Terakki assenyala en el seu dibuix una cruïlla a la qual els ha portat el rumb liberal dels últims anys: molt lluny dels valors sagrats. Els joves partidaris de les reformes han estat els qui principalment han cregut en la democràcia i en Occident en lloc de creure en la religió, l'islam: "S'han apartat del camí i ara els redrecem." Però això no serà fàcil.

El carrer més llarg de Teheran. El Waliye Asr va del sud pobre d'aquesta ciutat de 7 milions d'habitants, passa pel carrer de l'imam Khomeini, al centre, fins al nord, més fred, on es troben les impressionants mansions dels rics. A tots dos cantons de les avingudes de sis carrers es pot veure una successió il·limitada de botigues, gelateries i restaurants orientals de menjar ràpid. Les dones, vestides amb jaquetes estretes i mocadors de colors al cap i amb els llavis pintats de vermell, hi passen per davant caminant ràpidament.

El conductor d'un Paykan, una mena de versió iraniana de Volkswagen, fa un senyal amb els llums a una bella trans-eünt. La jove porta els cabells com Audrey Hepburn, recollits en un mocador triangular, i també porta ulleres de sol. La noia es gira, dubta i hi puja. Donen una volta i s'intercanvien els números de telèfon. Després la noia baixa del cotxe. El flirteig és prohibit i, per això, ha esdevingut un esport popular.

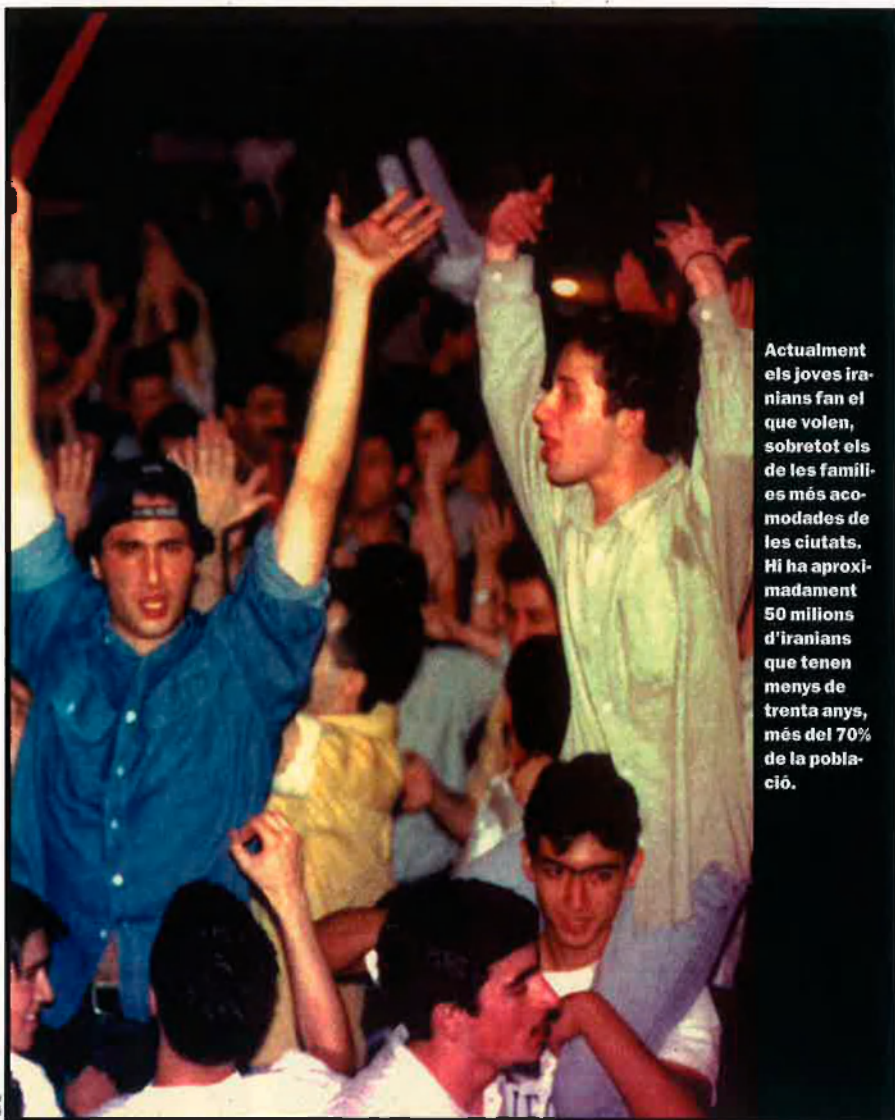
Els gendarmes de la moral es troben a la seva salsa al carrer Waliye Asr i al parc Mellat, on les parelles acostumen a fer manetes. Polícies i guardians de la revolució, cobertes amb xadors negres que també amaguen armes i manilles, van per tot el parc buscant principalment noies joves que es comportin amb massa llibertat. De vegades només n'hi ha prou que els pantalons acabin deu centímetres per damunt del turmell.

Mamnu ("prohibit") és la paraula més freqüent. Una paraula que ja és buida.

"M'haurien de tancar a la presó i fuetejar-me, a mi", diu l'estudiant d'urbanisme Puja Tajalifar, de vint-i-tres anys. Tajalifar sembla membre d'un grup de pop occidental. A la seva samarreta diu "Nike Athletics". Tajalifar està enamorat de Tahere, de vint-i-dos, amb la qual va tendrament agafat del braç.

Actualment els joves iranians fan el que volen, ja que disposen d'un poder que fa que el rígid règim dels mullahs sembli vell: són massa gent. Hi ha aproximadament 50 milions d'iranians que tenen menys de trenta anys, més del 70% de la població.

Els qui més es rebel·len són els fills de les famílies més acomodades de les ciutats. Poden veure canals de televisió de

Actualment els joves iranians fan el que volen, sobretot els de les famílies més acomodades de les ciutats. Hi ha aproximadament 50 milions d'iranians que tenen menys de trenta anys, més del 70% de la població.

tot el món, tot i que les antenes parabòliques són il·legals, es baixen música pop d'Internet, demanen als seus parents a l'estranger pel·lícules americanes de la llista de títols prohibits, beuen alcohol i les seves festes amb drogues no tenen res a envejar a les de ciutats com Berlín o Nova York.

Drogues, sida i prostitució. Teheran és una ciutat de contrastos: les drogues, la sida i la prostitució han arribat a ser fenòmens de masses en un país que vol ser un model per al món islàmic.

El doctor Bidxan Nassirimaneix sempre porta guants de goma i mascareta. El seu petitíssim despatx també és la seva consulta. A l'escriptori té una mostra de sang d'un heroïnòman per a una prova

de la sida. A partir de les 9 h del matí, una sèrie de figures desnerides s'apilen al soterrani d'un pati de darrere per rentar-se, menjar alguna cosa i perquè els curin les ferides. Molts van començar amb l'opi, ara són heroïnòmans.

Darius Haxemi, de trenta-sis anys, va gairebé tots els dies a "Persèpolis". Va lluitar a la guerra contra l'Iraq. Té les mans cremades pel gas tòxic. Té restes de metralla incrustades. Però el més greu és la por, que sempre arriba i que mai no es pot treure del damunt. La seva addicció li va fer perdre la seva dona i la pau amb si mateix. Ara és indigent. Aconseguix els diners per a la droga recollint ferralla. Igual com Haxemi, aproximadament un terç de la població és a l'atur, una bona raó, per a molts, per col·locar-se bé.

Al nou Parlament iranià els polítics conservadors marquen de nou la imatge. De les darreres eleccions, els reformistes en van sortir molt malparats i això ha desanimat els sectors socials més contestataris, com els joves i els estudiants.

EFE / EL TEMPS

Tots els dies, a les 9.30 h, l'equip del doctor Nassirimaneix surt a la recerca d'addictes als seus amagatalls. Massome jeu a l'ombra d'un lavabo del parc Misak, tapada amb mantes brutes. És mare de dos fills i té trenta-un anys. Estava casada. El seu marit es va fer addicte, i ella, al cap de poc temps, també. Es prostitueix per aconseguir diners per a les drogues.

Les drogues de moda, com l'ice o l'èxtasi, arriben de Tailàndia o de Malàisia. Tot i això, la més fàcil d'aconseguir, lògicament, és l'heroïna. El país veí, l'Afganistan, és el productor d'opi més gran del món. A Teheran, la dosi diària costa només 6.000 tumans, prop

de 6 euros. Dos milions d'iranians ja en són addictes.

L'empleat de Persèpolis, Behros Xakuri, de trenta-quatre anys, també és addicta i, a més, està infectat pel virus de la sida. Però el VIH és un tema tabú, encara molt més que a Occident.

"Vivim segons les regles de l'islam, per això tenim tan pocs casos de sida", declaren contínuament polítics conservadors com Terakki.

A l'Iran hi ha registrats 6.400 infectats amb el VIH. Els experts, però, calculen que més dels dos terços dels heroïnòmans també ho estan.

De portes endins, el Govern iranià té un registre molt exacte de la realitat.

Quan el nombre de casos de sida a les presons va disparar-se fa vuit anys, el Govern va decidir seguir un programa sorprenentment pragmàtic: els pacients amb el VIH reben tractament gratuït, i els drogoaddictes poden utilitzar metadona com a substitut sense obstacles burocràtics. Però als diaris conservadors no se'n diu ni una paraula.

Una petita minoria. Xirin es una noia de dinou anys i pertany a una petita minoria d'estudiants radicals. Desitja la caiguda del règim: "Han de marxar, estic disposada a lluitar."

Xirin seu a la llitera de la residència d'estudiants al carrer Kargar, al nord. Té els cabells llargs i negres i va decentment maquillada. Ha començat la carrera d'enginyeria química i gairebé mai no va a festes ni consumeix drogues. Xirin argumenta: "No m'agrada aquesta doble moral fal·laç. Vull dir el que penso, viure com vull i creure en qui vulgui." Ha penjat a la paret un poema del poeta persa Ahmed Xamlu: "Estén les ales, mor feliç en llibertat si no pots viure en llibertat."

Xirin va veure com els fonamentalistes van estar preparant el canvi al poder, dels reformistes als conservadors. Ha vist que el consell dels guardians, el poderós gremi de control dels mul·làs, proper al líder religiós aiatol·là Alí Khomeini, va ratllar de la llista tots els polítics reformistes populars, que el jovent es va allunyar de la política per frustració i que boicotegen les eleccions perquè ja no es poden identificar amb els mul·làs corruptes i egocèntrics, que prediquen una cosa i que fan tot al contrari mentre s'omplen les butxaques. Xirin només sent menyspreu vers el Govern.

Divendres passat va fer cinc anys dels disturbis estudiantils a Teheran. Aquell any, el 1999, uns fanàtics religiosos havien entrat en una residència d'estudiants i van començar a clavar cops als que hi dormien. Un jove va morir quan el van llençar d'un quart pis. Els estudiants van sortir al carrer per exigir l'aclariment dels fets i més drets. Van detenir-ne més de 1.000, molts dels quals encara no han reaparegut. Enguany, ja hi havia una forta presència policial els dies previs. La vehement resistència dels estudiants que preveien no es va produir.

La qüestió de poder (encara) no es planteja. "Tenen més poder per la força", diu Venus, una estudiant de vint-i-sis anys.

Fins fa poc, Venus encara creia que fos possible que hi hagués canvis a l'Iran. A classe de sociologia política, el catedràtic, un reformista, analitza els estats que tenen un "sistema totalitari". Un 90% dels estudiants esmenten l'Iran. "N'hem parlat molt sovint. Va ser increïble", diu Venus.

Això ja va passar fa temps.

"Down with the USA". Al nou Parlament, els conservadors marquen de nou la imatge: les dones porten el vel negre que els cobreix completament els cabells, i en lloc de parlar dels drets humans i de la llibertat de pensament, el debat gira entorn de la probable derrota dels Estats Units a l'Iraq i l'augment constant del preu del pollastre.

Teheran és com un museu de la revolució de fa vint-i-cinc anys. Pertot arreu es veuen màrtirs a les parets i imatges immenses de l'aiatol·là Khomeini, que ens indica el camí. "Down with the USA", han escrit amb lletres molt grans a la paret d'una casa. Les estrelles de la bandera dels Estats Units s'han substituït per caps de morts. Just al costat hi ha anuncis occidentals de batedores Braun i televisors Sony.

Quan rebotarà tot a l'Iran? De moment no hi ha res a fer, creuen aquells que desitgen una revolució. "Però no hi puc fer res", diu resignat l'estudiant de disseny industrial Amir, de dinou anys, que acaba de posar un disc de Metallica al seu Walkman. Li interessen més les noies i la propera festa que la política.

"Emigraré", diu Assal. Fins ara no ha passat dels seus paradisos artificials.

"D'aquí a deu anys haurem assolit l'objectiu", creu el polític Terakki, i torna a assenyalar amb la vara el punt final del camí de la revolució islàmica: "Només creients a les institucions, cap drogoaddicte, res d'alcohol ni de sida." Content, plega la vara i se la posa a la butxaca.

Susanne Koelbl

© Der Spiegel - EL TEMPS

Traducció: David Egea

"Khatami va traïr els estudiants"

Nazanín Amirian és periodista iraniana i professora de persa, a més de traductora i intèrpret. Va participar a la revolució del 1979 i en va sortir escaldada quan el clergat islàmic se la va fer seva. Avui des de Barcelona denuncia un règim repressor dels drets individuals i col·lectius, que no permet cap tipus de partit polític, organització social i estudiantil que no siguin progovernamentals. Fins fa poc a l'Iran semblava que hi podia haver una reforma des de la cúpula del règim, però després de les darreres eleccions els reformistes han desaparegut i només hi ha conservadors. Amirian considera que els estudiants iranians d'avui són l'avantguarda de la lluita de tots els joves i gran part del poble. Les revoltes que van protagonitzar el 1999 semblava que canviaven el règim, però van fracassar.

— Què ha passat?

— El moviment estudiantil va fracassar perquè no estava unit a la resta del poble, i també perquè Khatami els va traïr. Van posar moltes esperances en aquesta opció d'islamisme democràtic que representaven els reformistes, però després de sortir al carrer es van quedar sols i van ser aixafats. Van estar un temps llarg en silenci, i ara un altre cop tomen a fer-se sentir. S'han netejat del miratge que representava el reformisme religiós. Dins l'islam és impossible reformar.

— Han perdut la innocència?

— Exacte. En van morir molts, com també hi va haver molt detinguts, alguns encara amb condemnes a mort per complir. Els reformistes que els havien d'ajudar al final van compartir de nou el poder amb els conservadors. D'alguna manera es van vendre. Els estudiants han criticat molt Khatami, que ha perdut tot el prestigi que tenia en aquesta part del poble i bona part de la resta. Això es va veure en les darreres eleccions, en que pràcticament van boicotar els reformistes, per això van guanyar els conservadors. Els estudiants ara han

"La ruptura a l'Iran seria un suïcidi."

vist que dins d'aquest règim és impossible la reforma i planteja fer un referèndum sobre un article concret de la Constitució, que deixa tot el poder en mans d'una figura que s'anomena *velayat-e faqui*, el govern del savi islàmic. Aquesta figura i tot el que l'envolta impedeix la democràcia, ja que pot vetar les decisions del Parlament i del president de la república. Estan exigint pràcticament la separació de la religió del poder, i això és molt en un Iran teocràtic.

— Però si ja era difícil l'altre intent, aquest té cap opció de triomfar?

— De moment no. Però demostra que ja saben que dins d'aquest règim és impossible cap reforma, i això els prepara per crear una alternativa democràtica i laica, i això sí que pot ser una sortida. Per exemple, l'única organització estudiantil que hi ha, l'Organització de la Unitat dels Estudiants de l'Iran, abans s'anomenava Organització de la Unitat Islàmica dels Estudiants, han tret l'adjectiu "islàmica" i això és molt. Saben que no es pot dividir la societat en creients i no creients, musulmans i no musulmans, sinó en classes socials que